

RAPORT DE CERCETARE CALITATIVĂ

pe baza datelor obținute în cadrul focus-grupurilor derulate în cadrul activității A3.2

1. Descriere generală

În perioada octombrie – decembrie 2018, în cadrul activității A3.2, au fost derulate opt focus-grupuri, în fiecare dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale țării. La fiecare focus-grup, derulat pe parcursul a două zile, au participat aproximativ 25 de asistenți medicali și moașe. Agenda de lucru a întâlnirilor a fost următoarea:

a) *în prima zi* – prezentarea principalelor rezultate ale cercetării cantitative referitoare la valorile profesiilor de asistent medical și moașă, derulate în cadrul activității A3.1. și discutarea acestor rezultate împreună cu participanții;

b) *în ziua a doua* – prezentarea unor informații teoretice sintetice privind etica și deontologia profesională în general precum și o serie de elemente de etică specific profesiei de asistent medical și analizarea extinsă, împreună cu participanții, a valorilor profesionale din actualul *Cod de etică și deontologie al asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical din România*. Analiza a fost realizată pe baza unei grile care a urmărit identificarea celor mai importante valori profesionale prezente explicit sau implicit în conținutul documentului, stabilirea nivelului de importanță a respectivelor valori în activitatea profesională a asistenților medicali și moașelor, precum și a nivelului de aplicabilitate a acestora în comportamentele lor profesionale cotidiene.

2. Obiective

a) obținerea unor informații utile, care să clarifice/explice o serie de aspecte care au rezultat din cercetarea cantitativă;

b) analizarea importanței și aplicabilității în practică a valorilor specifice profesiilor de asistent medical și moașă.

3. Metodă de culegere și analiză a datelor

Toate discuțiile au fost înregistrate, cu acordul scris al participanților. La înregistrări, s-au adăugat notițele luate de către experții politici publice care au moderat discuțiile și, pe baza ambelor tipuri de informații, s-a realizat o analiză calitativă a aspectelor menționate de către participanții la focus-grupuri, pentru a desprinde temele care apar mai frecvent în discuțiile cu participanții.

4. **Principalele rezultate**

4.1. **OBSERVAȚII ȘI CONCLUZII GENERALE**

O concluzie generală desprinsă după derularea celor 8 focus grupuri este **lipsa unei sensibilități față de distincția dintre discursul legal și cel normativ, dintre aspectele legale și cele etice conținute de un act medical**. De foarte multe ori discuțiile nu au putut trece de faza unor replici de tipul “dar avem legi pentru asta”, S-a simțit deseori în cadrul dezbaterilor legate de dilemele etice inevitabile din viața de zi cu zi a asistentului medical o rigiditate a participanților în ce privește desprinderea de “litera legii”, de ce spune protocolul că ai voie să faci. Discutam, de exemplu, despre respectarea în orice situație a dreptului pacientului și aveam replici de genul “Păi, suntem obligate să respectăm”. Sau abordam tematica comunicării asistent-medic-pacient-familie și ni se spunea “dar e clar, conform protocolului din spital trebuie să faci cutare și cutare”. Această abordare generalizată și deseori formală denotă lipsa unei educații etice instituționalizate bine reglementată în cadrul sistemului de sănătate în ansamblul lui, fără de care, problemele de etică și deontologie profesională nu vor putea fi înțelese și asumate la adevărata lor valoare. Fără un prag minim de expertiză etică codul de etică în vigoare rămâne un document frumos dar abstract și deseori neaplicabil în percepția angajaților din sistem pentru că legea și protocoalele par să fie adevăratele instrumentele de luat în considerare.

O altă observație generală care s-a desprins din această experiență de dialog cu comunitatea asistenților medicali și moașelor din România este o **tendință de externalizare a eșecului în raport cu relația cu pacienții, cu doctorii, cu imaginea publică proastă a sectorului sanitar, cu nerealizările și punctele nevralgice în general**. În diferite contexte de discuții din cadrul focus grupurilor s-a identificat o tendință de a pune vina în primul rând pe pe alții pentru eșecurile profesiei. Au apărut des formulări de tipul “pacienții au o atitudine mizerabilă față de noi” sau “noi facem tot ce putem dar dacă nu avem ce trebuie” sau “degeaba vrei să faci dacă nu ai cu cine”. Dincolo de argumentele reale formulate atitudinea aceasta preponderent defensivă și neasumată, mai ales atunci când e vorba de valori și comportamente etice, denotă lipsa unei culturi a autoevaluării și a unei atitudini proactive mai puțin defensive.

De asemenea, tot ca observație generală, considerăm că **tema comunicării, sub toate aspectele ei a fost una transversală în cadrul acestor întâlniri**, fiind un laic motiv atât în discuțiile aplicate pe analiza codului cât și în cele generate de raportul de cercetare cantitativ. “Comunicarea este tot un act medical” (participant, focus grup București). Fie că s-a discutat despre importanța colaborării din perspectiva unui sistem de sănătate care dorește să treacă de la paradigma îngrijirii medicale centrate pe boală la paradigma unei îngrijiri medicale centrată pe pacient; despre relația deficitară asistent-medic (cu precădere medicii mai în vârstă); despre nevoia unor acorduri între specialități în vederea efectuării unor stagii în alte secții, problema comunicării (de fapt a comunicării deficitare), a fost mereu prezentă. Chiar și atunci valorilor legate de comunicare au fost evaluate ca fiind secundare, explicația a fost legată de faptul că nu sunt specific profesiei ci sunt valori generale.

4.2. OBSERVAȚII ȘI CONCLUZII SPECIFICE

a) Clarificarea/explicarea unor aspecte reieșite din cercetarea cantitativă

Pe baza discuțiilor purtate cu participanții la focus-grupuri, plecând de la datele cercetării cantitative, s-au conturat o serie de aspecte care au fost punctate în cadrul mai multor focus-grupuri:

- lipsa de personal și, în consecință, supranormarea celor care lucrează în domeniu, aspect perceput drept cauza majorității problemelor, inclusiv a celor legate de etică și moralitate:

Am 3 saloane pe tura de noapte....suprasolicitare.....cum să am empatie pentru pacient?....comunică strictul necesar (participant focus-grup Regiunea N-E, Vatra Dornei).

Toate valorile sunt foarte importante, dar, într-o constantă lipsă de timp, nu putem discuta de niciuna dintre ele. Sigur, noi ajutăm omul bolnav, dar dacă nu ai timpul necesar, iar normarea este 15-20 de pacienți la un asistent medical, iar afară 5, atunci modul de a fi empatic, de a colabora, este mai mare la ei, normal (participant focus-grup Regiunea N-V, Cluj).

Când avem pacienți din 5 în 5 minute, de ce a mai făcut ministerul normare de 15 minute/pacient? Să fim sinceri, eu sunt „statistician”, stau în calculator, când să mai comunic cu pacientul? (participant focus-grup Regiunea Sud, Sinaia).

- importanța deschiderii către nou, a preocupării pentru actualizarea permanentă a cunoștințelor profesionale; nevoia ca preocuparea pentru educația medicală continuă să fie una reală, și nu una formală (determinată doar de necesitatea obținerii numărului anual de credite):

Degeaba am experiență dacă aș fi rămas la ce am învățat acum 46 de ani (participant focus-grup Regiunea Sud, Sinaia).

Dacă doar bifăm că am făcut cursuri sau facem același curs ani la rând doar ca să îți faci creditele, degeaba le faci ... dar ar trebui ca și spitalele să se preocupe să organizeze mai multe cursuri pe specialitățile pe care le are (participant focus-grup Regiunea Vest, Herculane).

- Importanța educației în general - problema legată de faptul că cei care urmează pregătirea inițială sunt fie lipsiți de o motivație serioasă, fie nu au abilități care să îi recomande pentru această profesie; îngrijorarea față de numărul mare de diplome oferite de instituții publice și private, fără responsabilitate- ceea ce duce la scăderea competențelor profesionale în sistem; nevoia ca asistenții medicali/moașele cu experiență profesională mai mare să-și asume ei înșiși ridicarea nivelului profesional al colegilor lor mai tineri:

Lucrez și în sistem dar predau și într-o școală și am o explicație: în școlile sanitare, de cel puțin 10 ani, tineretul pleacă în afară și în țară rămân cei care fac o reconversie profesională, vin, deci, dintr-o necesitate și nu din pasiune (participant focus-grup Regiunea N-E, Vatra Dornei).

Existând atâtea școli postliceale, jumătate dintre noi predăm când și când, e o fabrică de diplome, toate femeile de serviciu își cumpără diplome ... atunci te uiți la femeia de serviciu care a lăsat mopul și e colega ta și te duci la școală și începi să predai ... trebuie să începi de la un nivel submediu, avem asistenți medicali cu retard, nu știu să scrie ... (participant focus-grup Regiunea N-V, Cluj).

Dacă noi i-am aduce pe cei care vin acum de pe băncile școlii la nivelul nostru, atunci sigur am progresa ...și noi suntem vinovați, ar trebui să ne asumăm evoluția profesională a celor tineri (participant focus-grup Regiunea Centru, Sovata).

- Importanța aspectelor referitoare la cooperare/colaborare, la toate nivelurile, pentru reușita profesională, precum și unele aspecte problematice referitoare la cooperarea în echipă:

Colaborarea e importantă, pentru că degeaba ai cunoștințe profesionale dacă nu reușești să comunici cu pacientul; colaborare cu pacientul ... și cu echipa, cu medicul, infirmiera, asistentul social, alți asistenți, psiholog ... și cu familia. (participant focus-grup Regiunea N-V, Cluj).

Abilitățile de comunicare ar trebui să fie mai sus, dacă ai cunoștințe profesionale, dar nu știi ce să spui, degeaba ... și cele nonverbale sunt importante, mai degrabă toată lumea vede cum spui, decât ce spui ... (participant focus-grup Regiunea N-V, Cluj).

Aș ridica capacitatea de comunicare mai sus, deasupra empatiei, pentru că dacă nu știi să transmiți ceea ce simți, degeaba simți (participant focus-grup Regiunea Sud, Sinaia).

Ar fi nevoie de departamente/persoane care să se ocupe de comunicare, să le spună lucruri pacienților, să îi educe, să îi sfătuiască ... (participant focus-grup Regiunea București-Ilfov, București).

Cu familia e greu să comunici uneori, nu înțelege, nu acceptă boala pacientului (n.a. – este vorba de pacientul psihiatric) și atunci, la externare, trebuie să interacționezi mult cu familia, să o aduci, să îi spui ce poate și ce nu poate pacientul (participant focus-grup Regiunea București-Ilfov, București).

Cu medicii aproape de pensionare se comunică mai greu, nu vor să ne asculte, spun „Descurcă-te!”. Comunicăm mai bine cu cei tineri, sunt dispuși chiar să învețe de la noi, de la asistentele cu mai multă experiență (participant focus-grup Regiunea București-Ilfov, București).

Evaluarea importanței empatiei și a inteligenței emoționale este una neomogenă și, uneori, dependentă de tipul de secție în care lucrează respondenții, precum și de nivelul de experiență a asistenților medicali: Accentul foarte mare pus în general pe pe competențele strict profesionale ca valoare esențială pentru domeniu (în detrimentul empatiei sau inteligenței emoționale) a fost explicat în cadrul discuțiilor mai ales prin prisma faptului că acum intra în sistem din ce în ce mai mult persoane prost pregătite și fără chemare pentru profesie ceea ce determina o scădere a calitatii serviciilor de îngrijire, în contextul în care grija, empatia, respectul pentru pacient vin după ce îți cunoști meseria. A mai apărut și argumentul feminizării domeniului și considerării “emapatiei” ca ceva natural pentru femei.

Consider că sunt anumite profesii care se fac cu sufletul, așa că aș pune empatia pe primul loc; a fi un bun profesionist înseamnă experiență, cunoștințe, o bună colaborare, dar dacă nu ai niciun fel de sentiment pentru ceea ce faci, rezultatul este redus (participant focus-grup Regiunea Sud, Sinaia).

Am un dubiu cu privire la empatie și inteligență emoțională, nu știu dacă au fost înțeleși corect, inteligența emoțională e mai mult decât empatia, dar oamenii au înțeles invers; este posibil, ca la noi în sistem inteligența emoțională se manifestă prin empatie (participant focus-grup Regiunea N-E, Vatra Dornei).

Am lucrat 20 ani în ATI și am observat cât de important este să fii alături de pacient cu un cuvânt bun, un gest, decât să faci o manevră corectă (participant focus-grup Regiunea Sud, Sinaia).

Mi se pare puțin incorect că inteligența emoțională e pe ultimul loc, e importantă pentru a comunica non-verbal, un asistent medical nu poate să fie emaptic dacă nu are un anumit grad de inteligență emoțională (participant focus-grup Regiunea N-V, Cluj).

Este prea mult scoasă în față competența; până la urmă, nu poți accede fără, dar avem asistenți medicali foarte bine pregătiți dar avem pacienți care te apreciază mai bine pentru că ești mai apropiat, nu-ți pui mânușile; între un om rece și impecabil profesional și unul cald, pacienții preferă unul cald (participant focus-grup Regiunea Vest, Herculane).

La începutul profesiei, ai niște idealuri, după care ți le taie ... Ai entuziasm, dar nu mai ești kamikaze, faci, cu bani, fără bani, eu sunt singură, pacienții sunt cu miile, dacă intru în empatia asta cu toți ... Mă încarc cu tot felul de chestii care nu sunt ale mele ... Eu sunt pe ambulanță, în urgențe, nu am timp să empatizez cu pacientul, îmi fac treaba acolo și atât ... La început făceam așa, mă gândeam „dacă se întâmplă și la mine?” Am avut copil electrocutat, de 7 ani ... (participant focus-grup Regiunea N-E, Vatra Dornei).

La sala de operații contează mai puțin empatia, nu poți să „mori” cu fiecare bolnav, important e să știi cel mai bine ce ai de făcut (participant focus-grup Regiunea Sud, Sinaia).

Personalul tânăr pune prea mult accent pe cunoștințe, pentru ca, mai apoi, inteligența emoțională capătă importanță odată cu înaintarea în profesie (participant focus-grup Regiunea N-E, Vatra Dornei).

- Proasta reputație publică a profesiei, prejudecățile pacienților față de asistentul medical, care contribuie la scăderea respectului și a încrederii populației în profesionalismul asistenților medicali/moașelor; o soluție recomandată de către participanți fiind implementarea unui sistem de educație medicală a populației:

Climatul local și general sunt foarte importante; percepția generală despre sistem e foarte proastă, pacienții văd ce văd la televizor, vin cu preconcepții, cred că trebuie să dai, degeaba încerci să-i lămurești că nu trebuie, ca îți faci treaba și dacă da și dacă nu ... (participant focus-grup Regiunea N-E, Vatra Dornei).

Atâta timp cât pentru orice se întâmplă rău în sistem, asistentul medical e țap ispășitor la televizor, noi nu mai simțim respectul acela de care ne bucuram cândva (participant focus-grup Regiunea V, Băile Herculane).

Trebuie investit în educația și informarea medicală a populației.....chiar și citirea presei, dacă ai minime informații medicale, altfel interpretezi... E nevoie de educație medicală

în școli sau în liceu.....nu doar spălatul pe mâini ...omul ar avea altă atitudine.
(participant focus-grup Regiunea N-V, Cluj).

E importantă cultura, trebuie învățați pacienții că nu li se cuvine totul, poate sunt alte urgențe, un accident, iar el face ca toate alea, se tăvăleşte pe jos, te blochează și pe tine ... (participant focus-grup Regiunea Sud, Sinaia).

b) importanța și aplicabilitatea în practică a valorilor specifice profesiilor de asistent medical și moașă

Având drept punct de plecare actualul *Cod de etică și deontologie al asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical din România*, a fost realizată, împreună cu participanții la cele opt focus-grupuri, o analiză a importanței și aplicabilității practice a unor valori profesionale specifice. În mod concret, analiza s-a derulat după cum urmează:

- în cadrul primelor două focus-grupuri (din regiunile N-E și N-V), pe baza discuțiilor cu participanții, a fost realizată o listă de valori profesionale;
- în cadrul următoarelor șase focus-grupuri, utilizând lista de valori creată anterior, participanții, lucrând în grupuri de câte 4-5, au evaluat importanța și aplicabilitatea practică ale respectivelor valori profesionale. Evaluările făcute de către participanți sunt prezentate sintetic în tabelele anexate prezentului raport.

Din analiza acestor evaluări, putem extrage următoarele aspecte importante:

Ca o concluzie generală, la acest segment din discuții, așa cum reiese evident și din tabelele anexate, valorile profesionale stipulate și detaliate în cod sunt percepute în proporție mare de către participanți ca fiind foarte importante (vezi Tabel 1-culoarea roșie predomină, verdele apare mult mai puțin și albastru doar în locuri izolate). Cooperarea și comunicarea au primit cele mai slabe evaluări (albastru), considerându-se a fi valori de o importanță secundară. Din discuții acest aspect tine mai mult de considerarea lor ca "esențiale" dincolo de profesia de asistent medical și moașă, ca fiind valori generale obligatorii oricărui domeniu de activitate. În schimb percepția despre aplicabilitatea practică a acestor valori (considerare în cea mai mare parte ca fiind esențiale în sistemul românesc din România) este diferită (vezi Tabel 2-mult mai pestriț la nivel de culori). Foarte mulți participanți apreciază că aplicabilitatea lor este moderată (verde) sau redusă (albastru). Au fost și câteva

situații (albastru închis în tabel) în care s-a considerat că deși este vorba de aspecte importante ele sunt absolut neaplicabile în contextul dat din sistemul de îngrijiri din România, participanții cerând o altă culoare prin care să puncteze mai clar acest aspect.

Diferențele între regiuni în ceea ce privește raportarea la importanța valorilor și la aplicabilitatea lor nu sunt semnificative. Mai curând s-a observat o diferență de spirit critic acolo unde au fost mai mulți participanți cu anumite responsabilități mai clare (ca de exemplu asistent șef, șef laborator, etc.).

Merită de asemenea precizat și faptul că participanții la toate focus grupurile au fost de asemenea încurajați să precizeze și alte valori importante pentru profesia lor care nu sunt incluse în actualul cod. Nu am primit nici o propunere concretă în acest sens.

În mod particular, se poate spune că:

- *valorile profesionale care au fost considerate esențiale* de către cei mai mulți dintre participanți sunt, în principal, cele care se subsumează principilului *respectării drepturilor pacienților*;
- *valorile profesionale care au fost considerate ca posibil de aplicat în practică întotdeauna sau de cele mai multe ori*, de către cei mai mulți dintre participanți, sunt, de asemenea, cele subsumate aceluiași principiu, al *respectării drepturilor pacienților de diferite categorii*;
- *valorile profesionale pentru care s-au înregistrat diferențele cele mai ridicate între importanță și aplicabilitate* au fost *respectarea demnității profesionale, recunoașterea limitelor profesionale și spiritul de echipă/colaborarea*. Principalele explicații pentru aceste decalaje, oferite de către participanții la focus-grupuri, au fost următoarele:
 - în cazul *respectării demnității profesionale* – întâmpină greutăți determinate de imaginea „deteriorată” a profesiei în rândul populației, generată, în principal, de modul în care mass-media prezintă doar aspectele negative;
 - în cazul *recunoașterii limitelor profesionale* – distincția între competențele autonome și cele delegate (primite de la medicii cu care lucrează) nu este întotdeauna clară și respectată; în plus, mentalitatea conform căreia asistentul

medical este subordonatul medicului, având obligația de a executa orice i se cere este una care nu ajută în stabilirea acestor limite;

- în cazul *spiritului de echipă/colaborării* – cele mai multe explicații au fost direcționate către diferențele existente în echipele medicale (între medici și asistenți, dar și între generații diferite de asistenți, de exemplu) și către faptul că, de multe ori, succesul (deși este rezultatul unui effort de echipă) revine medicului, în timp ce, în cazul unui eșec, asistentul medical devine, adesea, „șap ispășitor”.

Per ansamblu, codul în vigoare a fost apreciat de către participanți. Majoritatea au considerat că înglobează valorile și principiile fundamentale unui act de îngrijire medicală etic. Cu toate acestea, s-a considerat că este nevoie de actualizarea unor informații (de exemplu “educație profesională” nu EMC; semnătură nu parafă) și de racordarea mai explicită a valorilor la contextul României, astfel încât acest document să devină cu adevărat util.

Experți politici publice:

Laura Grünberg

Mihaela Lambru

Ilona Voicu

ANEXĂ

Tabelul nr. 1. Evaluarea importanței valorilor profesionale din Codul de etică și deontologie al asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical din România (pe focus-grupuri și grupuri de lucru)

Valori	Importanță																																			
	Regiunea S						Regiunea S-V					Regiunea V					Regiunea C					Regiunea S-E					Regiunea B-I									
	g1	g2	g3	g4	g5	g6	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5					
Apărarea drepturilor pacientului	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Red
Profesionalism	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Red	Blue	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Green	Green	Red
Cooperare	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue	Blue	Red	Blue	Blue	Green	Blue	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Loialitate	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Blue	Green	Green	Red	Blue	Blue	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Blue	Red	Blue
Solidaritate	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Blue	Red	Blue	Blue	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Red
Cinste	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Red	
Demnitate	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Blue	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	
Onoare profesională	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Blue	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Green	
Conduită profesională ireproșabilă	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	
Responsabilitate profesională	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	
Comunicare	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue	Red	Red	Red	Blue	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Green	Green	
Corectitudine	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Green	Blue	Blue	Green	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	

Valori	Importanță																																			
	Regiunea S						Regiunea S-V					Regiunea V					Regiunea C					Regiunea S-E					Regiunea B-I									
	g1	g2	g3	g4	g5	g6	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5					
Spirit de echipă/colaborare	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red
Respectarea demnității profesionale	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red
Responsabilitate individuală	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red
Preocupare pentru pregătirea profesională	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Green	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Red
Nediscriminarea în raport cu pacientul	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green
Recunoașterea limitelor profesionale	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Red
Disponibilitate profesională în situații speciale	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green
Cooperarea	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Green	Red	Red
Punerea pe primul loc a interesului sănătății pacientului	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Green	Red	Red
Respectarea drepturilor pacientului (la viață privată, la consimțământ informat)	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green
Respectarea secretului profesional	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red

Valori	Importanță																														
	Regiunea S						Regiunea S-V					Regiunea V					Regiunea C					Regiunea S-E					Regiunea B-I				
	g1	g2	g3	g4	g5	g6	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5
Respectarea drepturilor pacienților cu afecțiuni psihice	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Respectarea demnității umane a pacienților psihici	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Cunoașterea limitelor competențelor profesionale	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red
Respectarea demnității și a drepturilor pacientului privat de libertate	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red
Respectarea drepturilor pacienților cu HIV/SIDA	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Protejarea drepturilor pacienților îngrijiți la domiciliu	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Protejarea drepturilor pacienților minori	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Respectarea drepturilor participanților la cercetare în domeniul sănătății/îngrijirii	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Blue
Respectarea jurământului profesional	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red

Tabelul nr. 2. Evaluarea aplicabilității practice a valorilor profesionale din *Codul de etică și deontologie al asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical din România* (pe focus-grupuri și grupuri de lucru)

Valori	Aplicabilitate practică:																														
	Regiunea S						Regiunea S-V					Regiunea V					Regiunea C					Regiunea S-E					Regiunea B-I				
	g1	g2	g3	g4	g5	g6	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5
Apărarea drepturilor pacientului	Red	Red	Green	Red	Green	Red	Green	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Blue	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Blue	Red	Blue	Green	Green	Blue	Red	Red	Red	Red	Red
Profesionalism	Green	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Red	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Green	Green	Red	Red	Red
Cooperare	Blue	Green	Green	Red	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Blue	Red	Blue	Blue	Green	Green	Red	Red	Red
Loialitate	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Blue	Blue	Green	Blue	Red	Blue	Red	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Blue	Green	Red	Blue	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Red	Red	Red
Solidaritate	Green	Green	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Green	Red	Green	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Blue	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Green
Cinste	Green	Blue	Red	Green	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Red	Green	Blue	Green	Blue	Blue	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Green
Demnitate	Green	Blue	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Blue	Red	Red	Green	Red	Red	Blue	Red	Green	Red	Red	Red
Onoare profesională	Red	Red	Blue	Green	Green	Blue	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Green	Blue	Blue	Green	Green	Red	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Red	Green
Conduită profesională ireproșabilă	Red	Red	Red	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Red	Red	Green	Red	Blue	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Blue	Green	Blue	Blue	Red	Red	Red	Red	Red
Responsabilitate profesională	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Blue	Red	Green	Blue	Red	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Green	Blue	Green	Blue	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Green
Comunicare	Red	Green	Red	Red	Green	Blue	Green	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Blue	Green	Blue	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Green	Blue	Blue	Blue	Red	Green	Green	Green	Green
Corectitudine	Red	Green	Red	Red	Red	Blue	Green	Red	Blue	Green	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red

Valori	Aplicabilitate practică																														
	Regiunea S						Regiunea S-V					Regiunea V					Regiunea C					Regiunea S-E					Regiunea B-I				
	g1	g2	g3	g4	g5	g6	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5
Spirit de echipă/colaborare	Green	Red	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Blue	Green	Blue	Blue	Blue	Red	Green	Green	Green	Dark Blue	Blue	Blue	Green	Green	Green	Red	Green	Red	
Respectarea demnității profesionale	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Blue	Red	Green	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Green	Green	Blue	Green	Red	Green	Green	Red	Red	
Responsabilitate individuală	Green	Red	Green	Red	Green	Green	Blue	Red	Green	Green	Green	Blue	Blue	Red	Blue	Blue	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Dark Blue	Blue	Green	Red	Red	Red	Green	Red	
Preocupare pentru pregătirea profesională	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Red	Green	Blue	Blue	Green	Blue	Green	Green	Green	Blue	Blue	Green	Green	Blue	Blue	Dark Blue	Blue	Blue	Red	Red	Green	Green	Red	
Nediscriminarea în raport cu pacientul	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Green	Green	Green	Blue	Red	Green	Blue	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Blue	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Green	
Recunoașterea limitelor profesionale	Green	Blue	Red	Green	Red	Red	Blue	Green	Green	Green	Green	Blue	Green	Blue	Blue	Red	Green	Red	Green	Green	Blue	Green	Blue	Green	Green	Red	Green	Green	Red	Red	
Disponibilitate profesională în situații speciale	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Green	Red	Blue	Blue	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	
Cooperarea	Green	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Green	Blue	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Blue	Blue	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Red	
Punerea pe primul loc a interesului sănătății pacientului	Green	Green	Red	Red	Blue	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Dark Blue	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	
Respectarea drepturilor pacientului (la viață privată, la consimțământ informat)	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Green	Red	Green	Green	Red	Green	Red	Red	Green	Red	Red	Green	Blue	Green	Blue	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	
Respectarea secretului profesional	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Green	Green	Red	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	

Valori	Aplicabilitate practică																															
	Regiunea S						Regiunea S-V					Regiunea V					Regiunea C					Regiunea S-E					Regiunea B-I					
	g1	g2	g3	g4	g5	g6	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	g1	g2	g3	g4	g5	
Respectarea drepturilor pacienților cu afecțiuni psihice	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Green	Green	Red	Blue	Green	Blue	Blue	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Dark Blue	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Respectarea demnității umane a pacienților psihici	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Green	Blue	Green	Blue	Green	Blue	Blue	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Dark Blue	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red
Cunoașterea limitelor competențelor profesionale	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Green	Red	Green	Green	Blue	Blue	Green	Blue	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Dark Blue	Green	Green	Red	Green	Red	Red	Green
Respectarea demnității și a drepturilor pacientului privat de libertate	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green
Respectarea drepturilor pacienților cu HIV/SIDA	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Blue	Green	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Protejarea drepturilor pacienților îngrijiți la domiciliu	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Green	Red	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Red	Green	Blue	Blue	Green	Red	Blue	Green	Red	Green	Red	Red	Red
Protejarea drepturilor pacienților minori	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Blue	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Dark Blue	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red
Respectarea drepturilor participanților la cercetare în domeniul sănătății/îngrijirii	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Blue	Green	Red	Green	Red	Blue	Red
Respectarea jurământului profesional	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red

Raport realizat de:

Expert politici publice Laura Grúnberg

Expert politici publice Ilona Voicu